

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ МОВЛЕННЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика
Форма навчання	Денна
Курс	4-й
Семестр	VII

Луцьк 2021

Силабус навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ МОВЛЕННЯ» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика.

Розробник: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Розвод Е. В.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

протокол № 1 від 31.08.2021 р.

Завідувач кафедри: Біскуб І. П

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 4
		Семестр 7
		Лекції 24год.
		Практичні 30 год.
		Самостійна робота 86год.
		Консультації 10год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1.1 (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 4
		Семестр 7
		Лекції 8 год.
		Практичні 6 год.
		Самостійна робота 118год.
		Консультації 18год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Розвод Еліна Вадимівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	
Посада	старший викладач
Контактна інформація	тел.: 066 905 5275
	email: Rozvod.Elina@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700 Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначеному у силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Психологія мовлення – наука відносно молода, проте вона

логічно посіла авторитетне місце в системі соціально-гуманітарних наук. Завдяки міждисциплінарним дослідженням, новизні наукових підходів, наполегливості й результативності досліджень психологія мовлення визнається базовою для численних психолого-педагогічних і лінгвістичних галузей. Під час вивчення сприймання і продукування мовлення психолінгвісти досліджують та репрезентують мовну систему і правила побудови висловлення, що дозволяють людині вербально оформити свої думки, наявну інформацію; механізми кодування оточуючого світу з допомогою мовних знаків. Аналізуючи процес сприймання мови і мовлення, психологія мовлення аналізує не лише процес, але й механізми мовного розвитку, результати розуміння людиною мови й мовлення.

2. Пререквізити й постреквізити. Освоєння та вивчення курсу «Психологія

мовлення» передбачає використання теоретичних знань та практичних навичок отриманих протягом вивчення дотичних курсів: основ прикладної лінгвістики, клінічної лінгвістики, психолінгвістики, нейролінгвістики, теоретичного та практичного курсів англійської мови. До *постреквізитів* належать такі дисципліни, як «Новітні тенденції сучасної лінгвістики», «Теорії засвоєння мов», «Філософія мови».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу «Психологія мовлення» – ознайомити студентів з психофізіологічною структурою та механізмами мовленнєвої діяльності, особливостями розвитку мовлення під час нормального та аномального онтогенезу. Завдання полягає у вивченні:

- термінологічного апарату;
- історичного аспекту дослідження мови, мовлення та мовленнєвої діяльності;
- психофізіологічної структури мовленнєвої діяльності;
- механізму мовленнєвої діяльності.

4. Результати навчання (компетентності). Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування таких компетентностей:

- Загальних компетентностей:
 - Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 4).
 - Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 5).

- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел **(ЗК 6)**.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми **(ЗК 7)**.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою **(ЗК 9)**.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу **(ЗК 10)**.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях **(ЗК 11)**.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні **(ЗК 13)**.
- Фахових компетентностей:
 - Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ **(ФК 1)**.
 - Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні **(ФК 2)**.
 - Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов **(ФК 3)**.
 - Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію **(ФК 4)**.
 - Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань **(ФК 8)**.
 - Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення **(ФК 11)**.
 - Здатність до організації ділової комунікації **(ФК 12)**.

Опанувавши курс «Психологія мовлення» студенти зможуть:

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації **(ПРН 1)**.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати **(ПРН 2)**.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів **(ПРН 7)**.
- Знати й розуміти систему мови, історію мови, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності **(ПРН 8)**.
- Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію **(ПРН 9)**.

- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. **(ПРН 12).**
- Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя **(ПРН 14).**
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання **(ПРН 17).**
- Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології **(ПРН 19).**

5. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2.1 (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1 Мовлення як об'єкт наукових досліджень						
Тема 1. Мовлення як об'єкт дослідження різних галузей сучасної науки.	15	4	2	8	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 2. Фізіологічні передумови мовлення.	15	2	2	8	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 3. Функції та види мовлення.	13	2	2	8	1	ДС+ДБ+РК / (2 б.)
Тема 4. Зв'язок мовлення з іншими психічними процесами.	11	2	2	6	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 5. Якісні ознаки мовленнєвої діяльності.	12	2	1	8	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 6. Основні поняття та постулати Психолінгвістики. Мовлення як об'єкт дослідження Психолінгвістики.	12	2	1	8	1	ДС+ДБ+РК / (2 б.)
Разом за модулем 1	78	16	10	46	6	20 балів
Змістовий модуль 2 Теоретичні проблеми сучасної психології мовлення						
Тема 5. Моделі породження мовленнєвого висловлювання.	17	2	4	10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)

Тема 6. Сприймання і розуміння висловлювання.	19	2	6	10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 7. Періодизація мовленнєвого розвитку. Розвиток мовлення в онтогенезі.	17	2	4	10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 8. Фактори мовленнєвого розвитку особистості.	19	2	6	10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Разом за модулем 2	72	8	20	40	4	20 балів
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						Т (20)
Модульна контрольна робота 2						Т (20)
Всього годин / Балів	150	24	30	86	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

Таблиця 2.2 (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Мовлення як об'єкт дослідження різних галузей сучасної науки.	16	1	1	12	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 2. Фізіологічні передумови мовлення.	14	1	1	10	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 3. Функції та види мовлення.	16	1	1	12	2	ДС+ДБ+РК / (2 б.)
Тема 4. Зв'язок мовлення з іншими психічними процесами.	12	1		10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 5. Якісні ознаки мовленнєвої діяльності.	13	1	1	10	1	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 6. Основні поняття та постулати Психолінгвістики. Мовлення як об'єкт дослідження Психолінгвістики.	15	1		12	2	ДС+ДБ+РК / (2 б.)
Разом за модулем 1	86	6	4	66	10	20 балів
Змістовий модуль 2						
Тема 5. Моделі породження мовленнєвого висловлювання.	19	1		16	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)

Тема 6. Сприймання і розуміння висловлювання.	15		1	12	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 7. Періодизація мовленнєвого розвитку. Розвиток мовлення в онтогенезі.	15	1		12	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Тема 8. Фактори мовленнєвого розвитку особистості.	15		1	12	2	ДС+ДБ+РК / (4 б.)
Разом за модулем 2	64	2	2	52	8	20 балів
Види підсумкових робіт						Бал
Підсумкова контрольна робота						Т (60)
Всього годин / Балів	150	8	6	118	18	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання. Опрацювати рекомендовану літературу, підготувати стислі відповіді на питання планів семінарсько-практичних занять, проаналізувати витoki мовної компетенції як наукового феномена та дослідити проблеми мовної компетенції у психолінгвістиці.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студентів. При вивченні та засвоєнні курсу «Психологія мовлення» студент опановує теми, зазначені у силабусі.

У разі відсутності на занятті з поважної причини студент має право написати тест, контрольну роботу чи есе в позаурочний час, а також підготувати презентацію по темі, що вивчалася на занятті.

Під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень повинні керуватися сукупністю етичних принципів та визначених законом правил. Вони повинні дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до інших учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнані результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), або окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені силабусом.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та

очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу повинні керуватися правилами, визначеними законом, дотримуватися вимог щодо проходження виробничої перекладацької практики, професійної етики та академічної доброчесності. Студенти-практиканти повинні дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу, толерантно ставитися до професорсько-викладацького складу та інших здобувачів освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів, що студент отримує відповідно до систематичності та активності виконання завдань. Підсумковий контроль у 7 семестрі здійснюється у формі заліку. Сумарна кількість балів, яку студент отримує під час засвоєння курсу, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано / не зараховано (з можливістю повторного складання). Дисципліна складається з двох змістових модулів. Підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою утворює сумарна кількість балів за:

1. поточне оцінювання змістового модуля (максимум 40 балів);
2. модульна контрольна робота 1 (максимум 20 балів);
3. модульна контрольна робота 2 (максимум 40 балів)

Для студентів заочної форми передбачено лише підсумкову контрольну роботу, що її буде оцінено в 60 балів.

Викладач залишає за собою право заохотити студентів додатковими балами (до 5 балів) за активність під час аудиторних занять, а також за участь у різних видах наукової та навчальної діяльності (публікація статей і тез доповідей, виступи на конференціях тощо).

Підсумкову семестрову оцінку буде виставлено за результатами поточного і модульного контролю, якщо студент успішно виконав усі завдання, що їх передбачено силабусом і набрав не менше, ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, студент здає залік у формі залікового тестового контролю, зміст якого охоплюють модулі, що їх зазначено вище.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

ВІІ. Рекомендована література та інтернет ресурси

Основний перелік:

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
2. Белянин В.П. Психолінгвістика: учебник. М.: Флинта, 2004. – 232 с.
3. Загнітко А.П. Основи мовленнєвої діяльності. Донецьк, Український культурологічний центр, 2001. 56 с.
4. Засєкіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013.184 с.
5. Зимняя И.А. Лингвopsиxология речево́й де́ятельности. М.: Модэк, 2001. 432 с.

6. Леонтьев А.А. Психические единицы и порождение речевого высказывания. М.: Наука, 1969. 308с.
7. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность. М.: Просвещение. 1969. 214 с.
8. Леонтьев А.А. Языкознание и психология. М.: Наука, 1966. 80 с.
9. Пинкер С. Язык как инстинкт: Пер. с англ. / Общ. ред. В.Д.Мазо. М.: Едиториал, УРСС, 2004. 456 с.
10. Ушакова Т.Н. Речь: истоки и принципы развития. М.: PerSe, 2004. 255с.
11. Ягунова Е.В. Эксперимент в психолингвистике: Конспекты лекций и методические рекомендации. Учебное пособие для вузов. Санкт-Петербург, 2005. 38 с.

Додатковий перелік:

12. Хардинг М. Психическая энергия. М. : «Рефл-бук», 2002. 476 с.
13. Colman A. M. A Dictionary of Psychology. – New York : Oxford University Press, 2003. 845 p.
14. Gould J. A. Classic Philisophical Questions. Columbus : Belland Howell Company, 1978. 671 p.
15. Moore, D.S., & Brody, R.L. (2009). Linguistic Predictors of Mindfulness in Written Self-Disclosure Narratives. Language Social Psychology, 28(3), 281–296. doi: 10.1177/0261927X09335264
16. Orap, M. (2016). Personality's Emotional and Volitional Features in the Speech Experience. European Humanities Studies: State and Society, 3, 179–188. Osgood, Ch.E. (1988). Psycholinguistics, Cross-Cultural Universals and Prospects. Praeger Publishers.